

"МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО — ЧОРНОБИЛЮ"

Уже вшосте збирається міжнародна конференція МЧЦ, присвячена співробітництву у сфері вирішення чорнобильських проблем. Наразі доречно оцінити наші здобутки і зіставити їх з цілями попередніх п'яти конференцій.

Перша конференція 17 липня 1997 р. у Славутичі стала серйозним випробуванням для Міжнародного Чорнобильського центру, якому на той час виповнилося трохи більше року, а його славутицької частині — лише п'ять місяців. Започаткована з ініціативи Центру, Чорнобильської АЕС та Міністерства енергетики США, вона визначила обличчя усіх наступних. У 1998 р. до організаторів приєдналося Міністерство торгівлі та промисловості Великої Британії й відтоді продовжує надавати підтримку форуму. Перша конференція зібрала близько 100 учасників із 12 країн світу. А вже у 2000 році, коли було остаточно зупинено ЧАЕС, стала рекордною (понад 300 учасників).

Наукові знання й практичний досвід

Конференція є науково-практичною за формою. Результати наукових досліджень (причини й наслідки аварії, питання ядерної й радіаційної безпеки тощо) поєднуються з практичним доробком щодо вирішення проблем "Укриття", методології зняття з експлуатації, стану виконання міжнародних проектів, знахідок у зоні відчуження, подолання технічних і соціально-економічних наслідків аварії та закриття атомної станції.

Конференції ядерно-енергетичної галузі у світі проводяться постійно. Унікальність славутицького зібрання полягає у тому, що воно охоплює усі аспекти Чорнобиля. Подібно до інших конференцій, обмін інформацією часто-густо відбувається в кулуарах форуму. На обідах, дружніх вечірках чи у залах готелю "Європейський" учасники діляться досвідом, дискутують, з'ясовують можливості співпраці, а то й вибудовують партнерські стосунки.

Цілі й здобутки

Чому ж ми навчилися? Таких речей немало. Це і досягнення минулого, і свіжий досвід, який продовжує накопичуватися, наприклад, щодо того, як добре спланована робота на "Укритті" у надзвичайній ситуації відвернула потенційне лихо, як впливають на тварин високі чи, що так само важливо, відносно малі дози радіації. Учасники доповідають про стан зняття з експлуатації ЧАЕС і реалізації "Плану здійснення заходів на об'єкті "Укриття", програму стабілізації "саркофага", висловлюють аргументацію на користь різних проектних рішень для нового безпечного конфайнмента. Обговорюються стратегія поводження з відходами і методи вимірювання радіації в унікальних умовах "Укриття" та інших місцях. Постійна увага приділяється застосуванню сучасного міжнародного досвіду при вирішенні проблем Чорнобиля, особливо у сфері радіаційної безпеки та радіоекології. Поряд з суто технічними питаннями вивчаються наслідки аварії для населення. Результати досліджень відображають її реальний вплив на людину, соціальні проблеми Славутича та кроки на шляху до побудови стабільного майбутнього міста. Усі ці роботи тривають. Безсумнівно, допоможуть зрозуміти стан справ у Чорнобилі технічні тури на "Укриття", до покинутого міста Прип'яті, зони відчуження та об'єктів інфраструктури для етапу зняття з експлуатації, будівництво яких швидко розгортається.

Призначення конференції є незмінним, а саме:

Сприяти міжнародній науковій спільноті у використанні унікальних умов Чорнобильської зони відчуження з метою отримання нових знань, розробки нових технологій та осмислення уроків Чорнобиля на благо усього людства.

Чи діє ця місія? Вважаємо, що цей процес є безперервним. Ми вже досягли помітних успіхів. Проте користь людству принесе лише поширення накопичених знань. Саме це і складає суть конференції.

Олена Толкач

ЩОСЬ ЦІКАВЕ ДЛЯ КОЖНОГО

Основні теми шостої конференції МЧЦ: Об'єкт "Укриття", Зняття з експлуатації, Радіоактивні відходи та Радіоекологія

При перегляді тез доповідей цьогорічної конференції майже не виникає сумніву відносно того, що ж саме привертає найбільшу увагу, — це об'єкт "Укриття". Майже половина поданих робіт висвітлює питання, пов'язані з цією спорудою, — від стійкості конструкцій до щільності нейтронного потоку. Радіоактивні відходи теж потрапили до переліку пріоритетних тем, які бажають обговорити учасники, цей напрямок тісно переплітається з проблематикою зняття з експлуатації. Значним виявився інтерес до радіоекологічних досліджень на території зони відчуження, відтак їхньому обговоренню відведено засідання окремої секції. Кожна з названих тем зачіпає ще цілу низку споріднених питань, а саме: радіологічного захисту, безпеки, аварійного планування, впливу на довкілля.

"Живі" теми

Важко давати поради щодо найцікавіших доповідей з огляду на широке коло спеціальних питань, якими опікуються учасники конференції. Багато дискусій та суперечок викликала проблема вибору концептуального проекту нового безпечного конфайнмента для "саркофага". Стадія розробки проекту стабілізації існуючого "Укриття", зокрема його сейсмічної стійкості, наближається до завершення; невдовзі мають розпочатися відповідні роботи. Кілька доповідачів детально проаналізують ризики, процедури безпечного виконання робіт та особливо складні завдання, пов'язані з реалізацією проекту, в якому візьмуть участь значно більше однієї тисячі виконавців.

Наступна група робіт стосується умов, що склалися усередині "Укриття". Майже третина доповідей тут присвячена неоднозначним питанням поведінки й стану паливовмісних мас впродовж тривалого періоду. Ще кілька робіт висвітлюють концептуальні проблеми зняття з експлуатації, а саме: поводження з відходами на майданчику ЧАЕС і в зоні відчуження та будівництво нових об'єктів для роботи з відходами і їхнього впорядкування. Інші доповіді стосуються аналізу ризиків та безпеки під час зняття з експлуатації та для сховищ відходів, а також аналізу експериментальних і розрахункових даних щодо оцінки нуклідного складу й активності графітових елементів реактора, результатів інженерних і радіаційних обстежень, створення інформаційних систем для підтримки діяльності, пов'язаної із зняттям з експлуатації.

Щодо питань радіоекології, то раніше ми вже розповідали про вплив радіації на дрібних ссавців, а тому до попередньої інформації додамо результати останніх досліджень. А як же птахи? Цей випуск журналу розповідає про розміщення штучних гнізд у місцях із різними радіаційними умовами — експеримент, результати якого заслуговують на увагу.

Щось цікаве знайде для себе, безсумнівно, кожен, навіть той, хто не братиме участі у конференції. А ми подбаємо про те, щоб найцікавіші теми були висвітлені у наступних випусках.